

Duyuru Tarihi : 21.07.2009
Duyuru No : DUYURU/2009-072

**TÜTÜN MAMULLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİNE DAİR
4207 SAYILI KANUNUN UYGULANMASI HAKKINDAKİ 2009/13 SAYILI GENELGE
16.07.2009 TARİHİNDE YAYIMLANMIŞTIR**

1. GENEL AÇIKLAMA :

Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair 4207 Sayılı Kanun¹'un kapsamı 19.01.2008 tarih ve 26761 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5727 Sayılı Kanun ile genişletilmiş olup, tütün ve tütün mamullerinin çok sayıdaki kapalı alanlarda içilmesi yasaklanmıştır. Anılan Kanunun 10'uncu maddesinde, söz konusu Kanun ile getirilen sınırlamaların bir kısmı Kanunun yayım tarihinden 18 ay sonra (19.07.2009 tarihinde) yürürlüğe gireceği hükmü yer almaktadır.

İlgili madde hükmü uyarınca 19.07.2009 tarihinde yürürlüğe giren yasaklara ilişkin olarak yayımlanan 2009/13 Sayılı Başbakanlık Genelgesi² metni ilişikte sunulmuştur.

Bilhassa turizm ve hizmet sektöründe faaliyet gösterenler açısından önem arz eden bu hususa ilişkin olarak; 4207 Sayılı Kanun, 5727 Sayılı Kanun, 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, 2009/13 Sayılı Başbakanlık Genelgesi ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uyarınca getirilen yasakların kapsamı ile bu yasaklara riayet edilmemesi halinde uygulanacak cezalar özetle aşağıda belirtildiği şekildedir.

2. TÜTÜN ÜRÜNLERİ TÜKETİMİNİN YASAK OLDUĞU YERLER :

Aşağıda belirtilen alanlarda tütün ve tütün mamullerinin tüketilmesi yasaktır.

- Kahvehane, kafeterya, birahane, nargile içilen mekânlar, dernek ve vakıflara ait lokaller gibi eğlence hizmeti verilen işletmeler ve lokantalar dâhil kamu ve özel hukuk kişilerine ait tüm binaların kapalı alanları,
- Taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçları,
- Özel eğitim ve öğretim kurumları dâhil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumları ile okul öncesi eğitim kurumlarının, dershanelerin, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı alanları ile birlikte açık alanları,
- Apartmanın merdivenleri veya asansörü gibi, kapalı ortak kullanım alanları,

¹ 26.11.1996 tarih ve 22829 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

² 16.07.2009 tarih ve 27290 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2009/13 Sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde **Kapalı alan**; “*sabit veya seyyar bir tavanı veya çatısı (cadır, güneşlik vb. dâhil) olan, kapıları, pencereleri ve giriş yolları dışında bütün yan yüzeyleri geçici veya kalıcı olarak tamamen kapatılmış alanlar ile aynı şekilde tavanı veya çatısı olup yan yüzeylerinin yarısından fazlası kapalı bulunan yerler*” olarak tanımlanmıştır.

3. TÜTÜN ÜRÜNÜ TÜKETİLEBİLECEK YERLER :

Aşağıda belirtilen mahallerde tütün ve tütün ürünleri tüketimi, yasak kapsamında bulunmamaktadır.

- Kahvehane, kafeterya, birahane, nargile içilen mekânlar, dernek ve vakıflara ait lokaller gibi eğlence hizmeti verilen işletmeler ve lokantalar dâhil kamu ve özel hukuk kişilerine ait tüm binaların açık alanları,
- İkamete mahsus evler,
- Kanunun istisna saydığı ve tütün ürünü tüketimine özel alan ayrılabilen aşağıda belirtilen yerler:
 - Yaşlı bakım evleri (toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde ayrılan özel alanları),
 - Ruh ve sinir hastalarının yatarak tedavi gördüğü birimler (toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde ayrılan özel alanları),
 - Ceza infaz kurumları (toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde ayrılan özel alanları),
 - Şehirlerarası veya uluslar arası güzergâhlarda yolcu taşıyan denizyolu araçlarının güverteleri (toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde ayrılan özel alanları) (Bu alanlara 18 yaşından küçükler giremez),
 - Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı tesisler (toplam seyir alanının % 50'sini geçmeyecek şekilde ayrılan özel alanları),
 - Otelcilik hizmeti verilen işletmelerin, tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odaları.

4. UYGULANACAK CEZALAR :

4.1. Kişilere Verilecek Cezalar :

Kapalı mekânda tütün ve tütün mamulleri kullanılması durumunda Kabahatler Kanunu'nun 39. maddesi gereği kişiye verilecek ceza (2009 yılı için) 69 TL olarak uygulanacaktır.

Söz konusu idari para cezası;

- Kamu hizmet binalarında ve kamuya ait toplu taşıma araçlarında ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlilerince,
- Özel toplu taşıma araçlarında ilk başvuru kolluk birimi yetkililerince,
- Özel hukuk kişilerine ait binalarda en yakın kolluk birimi yetkililerince,

kesilecektir.

4.2.İşletmeye Verilecek Ceza :

Yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, işletme izni veren kurum tarafından yazılı olarak uyarılacaktır. Uyarıya rağmen verilen sürede yükümlülüklerini yerine getirmeyenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında mahalli mülki amir tarafından (2009 yılı için) 560 TL'den 5.600 TL'ye kadar idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

İşletme kamu kurumu ise görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyen memurlar ve kamu görevlileri hakkında disiplin soruşturması açılacaktır.

5. DİĞER YASAKLAR VE CEZALARI:**5.1. Tütün Ürünlerinin Çevreye Zarar Vermesinin Önlenmesi :**

Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kâğıt ve benzeri atıkları çevreye atanlara Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesi gereği belediye zabıta görevlilerince idari para cezası (2009 yılı için) 25 TL olarak uygulanacaktır.

5.2. Yasal Uyarıların Asılması :

Tütün ürünleri tüketiminin yasaklandığı yerlere, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten ve TAPDK (Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu) tarafından belirlenen usullere uygun olarak yazılmış uyarılar asılacaktır.

Yasal uyarı yazılarında yer alan "Bilgi:..." kısmına; "kamu kurumlarında birim amiri tarafından yetkilendirilmiş kişinin iletişim bilgileri", "özel hukuk kişilerine ait işletmelerde en yakın kolluk kuvveti biriminin iletişim bilgileri" yazılacaktır.

Tütün ürünleri satışı yapılan yerlerde, 18 yaşını doldurmamayanlara tütün ürünü satılmayacağına dair TAPDK tarafından belirlenen usullere uygun olarak yazılmış yazılar herkes tarafından görülebilir yerlere asılacaktır.

Gerekli uyarı yazılarını uygun şekilde asmayanlar, mahalli mülki amir tarafından (2009 yılı için) 1.120 TL idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

5.3. Reklam – Promosyon Faaliyetleri :

Tütün ürünlerinin ve üretici firmaların; isim, marka veya alâmetlerini kullanarak reklâm ve tanıtımını yapılamayacak, bu ürünlerin kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenemeyecek, etkinliklere tütün ürünleri üreten ve pazarlamasını yapan firmalara ait isim, amblem veya ürünlerinin marka ya da işaretlerini kullanarak destek olunamayacaktır.

Tütün sektöründe faaliyet gösteren firmalara ait araçlarda bu ürünlerin markalarının tanınmasını sağlayacak bir uygulama yapılamayacaktır.

Üretilen ve pazarlaması yapılan tütün ürünleri bayilere veya tüketicilere, teşvik, hediye, eşantiyon, promosyon, bedelsiz veya yardım olarak dağıtılamayacaktır.

Tütün ürünlerinin isim, logo veya amblemlerini kullanarak bildirim yapılamayacak, basın-yayın organlarına ilân verilemeyecektir.

Tütün ürünlerinin ve üretici firmaların isim, marka veya alâmetlerini kullanarak reklâm, tanıtım, promosyon, sponsorluk faaliyetleri yapanlar, TAPDK'nın kararı doğrultusunda, (2009 yılı için) 56.000 TL'den 280.000 TL'ye kadar cezalandırılacaktır.

Tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünler üreten, dağıtan ve satanlar belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında mahalli mülki amir tarafından (2009 yılı için) 22.400 TL'den 112.000 TL'ye kadar idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

Tütün firmalarının isimleri, amblemleri veya ürünlerin marka veya işaretleri ya da bunları çağrıştıracak alâmetleri kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşıyan kişilere Kabahatler Kanunu'nun 39. maddesi gereği;

- Kamu hizmet binalarında ve kamuya ait toplu taşıma araçlarında ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlilerince,
- Özel toplu taşıma araçlarında ilk başvuru kolluk birimi yetkililerince,
- Özel hukuk kişilerine ait binalarda en yakın kolluk birimi yetkililerince,

(2009 yılı için) 69 TL idari para cezası uygulanacaktır.

5.4. Yayın Kuruluşları İle İlgili Düzenlemeler :

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (RTÜK) ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon kuruluşları ve radyolar, ayda en az 90 dakika tütün ürünleri ve sağlığa zararlı diğer alışkanlıkların zararları konusunda uyarıcı, eğitici mahiyette yayınlar yapacaktır. Bu yayınlar, asgari 30 dakikası 17.00–22.00 saatleri arasında olmak üzere 08.00–22.00 saatleri arasında olacaktır.

Buna uygun davranmayan yayın kuruluşları RTÜK tarafından (2009 yılı için):

- Yerel yayın yapan televizyon kuruluşları 1.120 TL'den 5.600 TL'ye kadar, radyo kuruluşları 112 TL'den 560 TL'ye kadar,
- Bölgesel yayın yapan televizyon kuruluşları 5.600 TL'den 11.200 TL'ye kadar, radyo kuruluşları 560 TL'den 1.200 TL'ye kadar,
- Ulusal yayın yapan televizyon kuruluşları 56.000 TL'den 280.000 TL'ye kadar, radyo kuruluşları 5.600 TL'den 28.000 TL'ye kadar idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

Diğer taraftan televizyonda yayınlanan programlarda, filmlerde, dizilerde, müzik kliplerinde, reklam ve tanıtım filmlerinde tütün ürünleri kullanan, görüntülerine yer veren yayın kuruluşları RTÜK tarafından (2009 yılı için) :

- Yerel yayın yapan kuruluşlar 1.120 TL'den 5.600 TL'ye kadar,
- Bölgesel yayın yapan kuruluşlar 5.600 TL'den 11.200 TL'ye kadar,
- Ulusal yayın yapan kuruluşlar 56.000 TL'den 112.000 TL'ye kadar, idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

Bu tür ihlaller, ihlâli fark eden kişi tarafından doğrudan RTÜK'e bildirilebilir.

5.5.Tütün Ürünlerinin Satışı İle İlgili Düzenlemeler :

- Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünleri satışı yapanlara belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında genel kolluk tarafından (2009 yılı için) 1.120 TL idari para cezası verilecektir.
- Tütün ürünlerini 18 yaşını doldurmamış kişilere satan ve tüketimlerine sunanlar, Türk Ceza Kanunu'nun "Sağlık için tehlikeli madde temini" başlıklı 194 üncü maddesi hükmüne göre 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır.
- Tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında 18 yaşını doldurmamış kişileri istihdam edenler mahalli mülki amir tarafından her bir kişi için (2009 yılı için) 1.120 TL idari para cezası verilecektir.
- Tütün ürünlerinin paketlenmesi ve etiketlenmesinde mevzuata uygun hareket etmeyenler, TAPDK tarafından bu yükümlülükler aykırı olarak piyasaya sürülen malların piyasa değeri kadar idari para cezası ile cezalandırılacaktır. (2009 yılı için verilecek idari para cezasının miktarı, 280.000 TL'den az olamaz)
- Tütün ürünlerini otomatik makinelerle, televizyon ve internet gibi elektronik ortamlarda satanlar ve satış amacıyla kargo yoluyla taşıyanlar TAPDK kararı doğrultusunda cezalandırılacaktır.
- Tütün ürünleri paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölerek satanlar TAPDK tarafından 4733 sayılı Kanunun 8. maddesi (j) bendi uyarınca (2009 yılı için) 1.120 TL'den 11.200 TL'ye kadar idari para cezası ile cezalandırılacaktır.
- Tütün ürünleri, 18 yaşını doldurmamış kişilerin doğrudan ulaşacağı ve işletme dışından görülecek şekilde satışa arz edenler TAPDK kararı doğrultusunda cezalandırılacaktır. Kanunun uygulanması ve gerekli tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen memurlar ve diğer kamu görevlilerine ceza hukuku sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla, tabi oldukları mevzuatta yer alan disiplin hükümleri uygulanacaktır.

Saygılarımızla.

“GENELGE

Konu : 4207 Sayılı Kanun
Hükümlerinin Uygulanması.

GENELGE
2009/13**(R.G.16.07.2009-27290)**

Tütün ürünlerinin tüketilmesi ülkemizde yaygın bir alışkanlık ve ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Bu ürünlerin tüketilmesi, kullananların yanı sıra pasif olarak tütün dumanına maruz kalanları da etkilemektedir. Çocuklarımızın ve gençlerimizin günlük hayatta tütün ürünü tüketen yetişkinlerle bir arada bulunmaları ve onlara özenmeleri, gelecek nesillerin sağlığını tehdit eder durumdadır.

Bilindiği gibi kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından korumak ve herkesin en temel haklarından biri olan temiz hava soluyabilmesini sağlamak amacıyla 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuş, 5727 sayılı Kanunla da önemli değişiklikler yapılmıştır. Bunun sonucunda ülkemiz, tütün ürünlerinin zararlarından korunmak yolunda önemli adımlar atarak bu konuda mevzuat düzenlemesi gerçekleştiren az sayıda ülkeden biri olmuştur.

Vatandaşlarımızın Kanun hükümlerine uyma konusunda oldukça duyarlı olduğu, tütün bağımlılığı olanlar da dahil, tütün ürünlerinin kullanımı konusunda yürütülen çalışmaları samimiyetle desteklediği bilinmektedir. Sigara tüketim oranlarında ve kişi başı sigara tüketimindeki azalma ile kapalı ortamların hava kalitesindeki belirgin iyileşmeler, vatandaşlarımızın bu konuya verdiği desteğin eseridir.

Kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde ve lokantalarda tütün ürünlerinin tüketilmesine ilişkin olarak 5727 sayılı Kanunla gerçekleştirilen düzenlemelerin 19 Temmuz 2009 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek olması sebebiyle, uygulama birliğinin sağlanması ve herhangi bir aksaklık yaşanmaması bakımından uyulması gereken hususlar aşağıda belirtilmiştir:

1- İkamete mahsus konutlar hariç olmak üzere, kahvehane, kafeterya, birahane, nargile içilen mekânlar, dernek ve vakıflara ait lokaller gibi eğlence hizmeti verilen işletmeler ve lokantalar dahil kamu ve özel hukuk kişilerine ait tüm binaların kapalı alanlarında tütün ürünleri tüketilmeyecektir. Kahvehane, kafeterya, birahane, nargile içilen mekânlar, dernek ve vakıflara ait lokaller gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerin ve lokantaların açık alanlarında tütün ürünleri tüketilmesi durumunda diğer kişilerin tütün dumanından etkilenmelerini önleyecek düzenlemeler yapılacak, kapalı alanlara tütün dumanı geçmemesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

Sabit veya seyyar bir tavanı veya çatısı (çadır, güneşlik vb. dahil) olan, kapıları, pencereleri ve giriş yolları dışında bütün yan yüzeyleri geçici veya kalıcı olarak tamamen kapatılmış alanlar ile aynı şekilde tavanı veya çatısı olup yan yüzeylerinin yarısından fazlası kapalı bulunan yerler "kapalı alan" olarak değerlendirilecektir.

2- Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün ürünleri tüketilmeyecektir.

3- Özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumları ile okul öncesi eğitim kurumlarının, dershanelerin, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı alanları ile birlikte açık alanlarında da tütün ürünleri tüketilmeyecektir.

4- Yaşlı bakım evlerinde, ruh ve sinir hastalarının yatarak tedavi gördüğü birimlerde ve ceza infaz kurumlarında toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde tütün ürünleri tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilecektir. Bu alanlardan, bu kuruluşların çalışanları ve ziyaretçiler yararlandırılmayacaktır.

Bu alanlar, koku ve duman geçişini önleyecek şekilde tectrit edilmiş ve standartlara uygun havalandırma tertibatı ile donatılmış, tavanı, kapı ve pencereleri dışında dört tarafı sert zemin veya duvarla kaplı olacaktır. Alanların kapıları, yangın talimatları da dahil olmak üzere, mevcut diğer düzenlemelere uygun, mekanik kapanan kapılar şeklinde olacaktır. Bu alanların duvarlarında tütün ürünleri kullanımının zararlarını anlatan sağlık uyarıları görülebilir yerlere asılmış olacak ve kapılarında tütün ürünlerinin tüketimine mahsus alan olduğunu belirtir uyarı yazıları bulunacaktır.

Şehirlerarası veya uluslararası güzergâhlarda yolcu taşıyan denizyolu araçlarının güvertelerinde toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde tütün ürünleri tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilecektir. Bu alanlar diğer yolcuların etkilenmesini önleyecek şekilde tecrit edilecek ve girişlerine gerekli uyarı yazıları asılacaktır.

18 yaşını doldurmamış kişilerin bu alanlara girmesine izin verilmeyecektir.

5- Otelcilik hizmeti verilen işletmelerin, tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odalarında standartlara uygun havalandırma tertibatı bulunacaktır. Tahsis edilen bu odaların mümkün olduğunca aynı kat ve koridor gibi müstakil bölümlerde yer alması sağlanacaktır.

6- Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünleri kullanılmayacak, bu tesislerde tütün ürünlerinin tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulması halinde bu alanlar toplam seyir alanının %50'sini geçmeyecek ve ortamda bulunan diğer kişilerin etkilenmesini önleyecek şekilde düzenlenecektir.

7- Tütün ürünleri tüketiminin yasak olduğu alanlarda, kanuni düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar mutlaka mevzuata uygun şekilde asılacaktır.

8- 4207 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin 7 nci fıkrası çerçevesinde; Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon ve radyolarda yayımlanmak üzere ilgili kurumlarca hazırlanan programların, Sağlık Bakanlığı'nın uygun görüşü alındıktan sonra Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından yayımlanması sağlanacaktır.

9- 18 yaşını doldurmamış kişilere tütün ürünlerinin satışı yapılmayacak ve tüketimlerine sunulması önlenecektir.

10- Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışı kesinlikle yapılmayacaktır.

11- Kanuna aykırı davranışlar için öngörülen idari yaptırımlar, başta vali ve kaymakamlar olmak üzere tüm ilgililer tarafından adil ve etkili bir şekilde uygulanarak Kanunun amacına ulaşılması sağlanacaktır. Kanunla kendilerine yüklenen görevleri yerine getirmeyen memurlar ve kamu görevlileri hakkında mevzuatta yer alan cezai hükümler ve disiplin hükümleri uygulanacaktır.

Bahsi geçen konularla ilgili olarak www.havanikoru.org.tr web sayfasından ayrıntılı bilgiye ulaşılabilecektir.

16/5/2008 tarihli ve 26878 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2008/6 sayılı genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Sağlıklı toplum hedefine ulaşmak amacıyla yapılan düzenlemelerin ve alınan tedbirlerin vatandaşlarımız tarafından desteklendiği ve büyük bir duyarlılıkla sahiplenildiği memnuniyetle görülmektedir. Bu itibarla; yukarıda belirtilen hususlara hassasiyetle uyulması ve aksine hareket edenler hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması hususunda gereğini önemle rica ederim."